Motion

1978/79:698

av Gunnar Biörck i Värmdö

om ersättning från den allmänna försäkringen för vård av sjuk anhörig

Det har blivit alltmer uppenbart att det i många fall är bättre för sjuka personer att vårdas i sitt eget eller i nära anhörigas hem än att vårdas på sjukhus eller annan motsvarande institution och att det i de flesta fall också är förmånligare för samhället om så kan ske. Orsaken till att vård i hemmet (eget eller anhörigas) icke kan ske är att det icke finns "personal", som kan tillgodose patientens vårdbehov i hemmet på ett med sjukhusvården jämförbart sätt. Orsakerna härtill kan vara av två olika slag: *kvalitativt*, därför att det fordras hög kompetens och/eller tillgång till tekniskt komplicerad apparatur, resp. *kvantitativt*, därför att tillsynen – ehuru kanske i och för sig av enkel natur – måste omfatta så långa tider av dygnet att kostnaden härför med marknadslöner t. o. m. överstiger kostnaden på en institution.

Uppenbart är emellertid att många patienter varken kräver tillgång till mycket kvalificerade insatser eller en praktiskt taget oavbruten tillsyn. De skulle sannolikt kunna vårdas i sitt eget (eller anhörigas) hem under förutsättning att en anhörig kunde friställas, helt eller delvis, för att vårda dem. Så sker också i många fall redan, i progressiva landsting, där vederbörande då på ett eller annat sätt anställs som hemvårdare.

Åtskilliga sjukhusintagningar skulle förmodligen kunna undvikas, om anhöriga generellt bereddes en laglig möjlighet till ledighet från arbetet mot ersättning från försäkringskassan under en kortare tid, förslagsvis 2–4 veckor (eller 10–20 arbetsdagar). Detta gäller både i fråga om föräldrars vård av sjuka barn under (förslagsvis) 10 år och i fråga om vuxna barns vård av sjuka föräldrar. I båda fallen avses här i främsta rummet akuta insjuknanden, men en motsvarande situation kan – i båda fallen – förekomma vid livets slut: att låta en patient med långt framskriden cancer, om det är vårdtekniskt möjligt, få sluta sina dagar hos de anhöriga i hemmet. Som i tidigare motioner framhållits tillgodoses emellanåt sådana behov genom att en anhörig sjukskrivs på "psykologiska" grunder. Det förefaller dock riktigare att kalla saker och ting vid deras rätta namn.

Den senaste riksdagsbehandlingen av detta frågekomplex (bl. a. SfU 1977/78:33) har inte tagit hänsyn till att en utgift, som kan förefalla stor på *socialförsäkringssidan*, mer än väl kan kompenseras genom bortfall av utgifter på *sjukhussidan*. Bedömningen av konsekvenserna av vad som här föreslås måste gripa över båda områdena.

Mot bakgrunden av det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag till lagstiftning för att tillgodose anhörigas möjligheter att vårda sjuka personer i hemmet.

Stockholm den 22 januari 1979

G. BIÖRCK (m)
i Värmdö